

องค์ความรู้จากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปีการศึกษา พ.ศ. 2560

1.การจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning ของคณะวิทยาการจัดการ

1.จุดเริ่มต้น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ตระหนักถึงภารกิจในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย แต่เนื่องจาก คณาจารย์ในคณะส่วนใหญ่ประมาณ 95 % ไม่ได้จบสายครุ คำว่า Active learning จึงเป็นสิ่งใหม่ สำหรับผู้สอน คณะวิทยาการจัดการจึงเริ่มจัดการเรียนการสอน Active learning ที่แตกต่างจาก คณะอื่นๆ ดังนี้

1.1 ตัวผู้สอนก่อน ที่จะต้องเปิดใจ ทำความเข้าใจ และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active learning เพื่อนำไปใช้กับนักศึกษา ในการเปิดใจคณะใจวิธีการสอบถามความสมัครใจ จากอาจารย์ที่จะนำไป Active learning ไปจัดการเรียนการสอน ในรอบของความสมัครใจได้ คณาจารย์ที่เป็นอาสาสมัคร ซึ่งเป็นตัวแทนของแต่ละโปรแกรมวิชาเพื่อนำร่องเรียนรู้ดังนี้

1.อาจารย์บุญงอกงาม	สาขาท่องเที่ยว
2.อาจารย์วนิดา	สาขานิเทศศาสตร์
3.อาจารย์ดร.พนารัตน์	สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
4.อาจารย์อภิรักษ์	สาขาการจัดการ
5.อาจารย์เจนคณิต	สาขาการตลาด
6.อาจารย์รัชนิดา	(ตัวแทนจากส่วนกลาง)

(นโยบายของมหาวิทยาลัยที่บังคับให้อาจารย์ใหม่ที่ปฏิบัติงานตั้งแต่ปี 58 ไม่ส่งผลใดๆ ต่อคณะเนื่องจากคณะไม่มีอาจารย์ใหม่ เลยส่งอาจารย์เก่า ซึ่งเป็นผู้บริหารไปอบรม 2 คนคือ คณบดี อาจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคเสนีย์ และ ผศ.ดร.สัจจา ไกรสรรัตน์

1.2. ตัวผู้เรียน ในส่วนของพื้นฐานผู้เรียนนั้นในส่วนของพื้นฐานของผู้เรียนนั้น มักจะเคยชินกับการสอนแบบบรรยาย คั่นเคยกับการเป็นผู้รับข้อมูล รอคุณครูมาป้อนความรู้ ทางคณะจึงเลือกที่จะ จะเลือกใช้เทคนิคในบางหัวข้อของรายวิชาเท่านั้น

2. บอกรู้ ขยายผล คณะวิทยาการจัดการใช้เวทีการประชุมคณะวาระแจ้งเพื่อทราบ ให้อาจารย์ที่ไปอบรมความรู้มาบอกต่อว่า การจัดการเรียนรู้แบบ Active learning คืออะไร เป็นอย่างไร

มี key word จากอาจารย์ที่ผ่านการอบรมว่า “Active learning ก็สอนเหมือนที่พวกเราสอนๆ กันอยู่นั้นแหละ”

Active learning \neq Passive learning \neq Action learning

Passive learning คือ การเรียนการสอนที่ คุณครูบรรยาย ถ่ายทอดความรู้ ดังนั้น Active learning คือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บทบาทของอาจารย์ผู้สอนไม่ได้เป็นผู้บรรยาย ถ่ายทอดความรู้ แต่เป็นรูปแบบอื่นๆ ที่จะเสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา อาทิ เรียนรู้จากเกมส์ จากกิจกรรมการทำงาน การทำโครงการ บทบาทสมมุติ กรณีศึกษา ฯลฯ

จาก Keyword ที่ได้มา จึงนำไปสู่การพิจารณาเทคนิคและวิธีการสอนแบบ Active learning ของ คณาจารย์ในคณะวิทยาการจัดการ พบว่า คณาจารย์มีการใช้การเรียนการสอนแบบ Active learning ครบทุกสาขาวิชา (6 สาขาวิชา) และมีความโดดเด่นที่จะนำเสนอ ดังนี้

2.เทคนิคและวิธีการสอนแบบ Active learning ของ คณาจารย์ในคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

การจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning ในคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงคณาจารย์ของคณะวิทยาการจัดการได้เลือกใช้เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายมาผสมผสานกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาและรายวิชา วัตถุประสงค์ของมาตรฐานผลการเรียนของรายวิชา ลักษณะของผู้เรียน รวมถึงปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอนที่ผ่านมา ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว จะเลือกใช้เทคนิคในบางหัวข้อของรายวิชา เท่านั้น โดยมีเทคนิควิธีการ และแนวปฏิบัติที่ใช้ตามตาราง ที่ 1

โปรแกรมวิชา	รายวิชา/หัวข้อ	เทคนิคการจัดการเรียนแบบ AL
โปรแกรมวิชาการตลาด	ทุกรายวิชาในหลักสูตรการค้าปลีก	-ใช้การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง เป็น Work based learning โดยมหาวิทยาลัย ทำความร่วมมือกับองค์กรภายนอก (บริษัท CP ALL) นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริงจากร้านค้าปลีก และ เรียนรู้ภาคทฤษฎีจากคณาจารย์ในสาขาวิชา
โปรแกรมวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม	รายวิชามัคคุเทศก์ (อาจารย์ ดร.กนกวรรณ) ลงพื้นที่พื้นที่ชุมชน	-ลงพื้นที่ปฏิบัติการจิตอาสาเป็นมัคคุเทศก์ในตลาดน้ำดำเนินสะดวก (บูรณาการงานมัคคุเทศก์กับการเรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษ) วันที่ 15 มิถุนายน 2560 เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความกล้าแสดงออกในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ และส่งเสริมให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมจิตอาสาและความรับผิดชอบต่อชุมชน

ตารางแสดงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Active learning ของคณะวิทยาการจัดการ

โปรแกรมวิชา	รายวิชา/หัวข้อ	เทคนิคการจัดการเรียนแบบ AL
	รายวิชา การจัดกิจกรรมพิเศษ (ใช้ชุมชนเป็นฐานในการจัดการ Project based)	-ใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ Project based ให้นักศึกษาออกแบบ กิจกรรมพิเศษเพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยวให้กับ ตลาดอมยิ้ม
โปรแกรมวิชาบัญชี	บัญชีต้นทุน	-การลงพื้นที่ปฏิบัติจริง คิดต้นทุนให้กับ ผู้ประกอบการร้านค้าในชุมชนตลาดอม ยิ้ม -สถานการณ์จำลองในพื้นที่ปฏิบัติจริง โดยสาขาวิชาได้มอบหมายให้นักศึกษา สวมบทบาทเป็นแม่ค้าในตลาด (ตลาด อมยิ้ม) ชายขนมไทยโบราณ
โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์	รายวิชาเกี่ยวกับวิทยุ ตั้งแต่การเขียน บท การพูดและการแสดงทางวิทยุ การจัดรายการ และ การผลิตรายการ วิทยุ บูรณาการร่วมกันเพื่อปฏิบัติงาน จริงในสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาของ มหาวิทยาลัย (คลื่นความถี่ 103...	บูรณาการร่วมกันเพื่อปฏิบัติงานจริงใน สถานีวิทยุเพื่อการศึกษาของ มหาวิทยาลัย (คลื่นความถี่ 103.5)
โปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ ศึกษา	วิชาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (อาจารย์ ดร.พนารัตน์ แสงวิจิตร)	-Project based โดยใช้ชุมชน เป็น ฐาน เช่น การจัดทำคิวอาร์โค้ดให้กับ พ่อค้าแม่ค้าตลาดอมยิ้ม -การทำ Web page เพื่อจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชน
โปรแกรมวิชาการจัดการ	รายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ (อาจารย์ อภิลักษณ์ วิมุติ)	Project basedโดยใช้ชุมชน เป็นฐาน พัฒนาการเป็นผู้ประกอบการจากฐาน ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น -การฝึกเขียนแผนธุรกิจ การทำ การตลาด และ การบริหารจัดการ

โดยสรุปเทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning ของคณะวิทยาการจัดการประกอบไปด้วย เทคนิคที่สำคัญดังนี้

1.1 การเรียนรู้ผ่านการทำงาน (Work-based Learning) การเรียนรู้แบบนี้เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดพัฒนาการทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้เนื้อหาสาระ การฝึกปฏิบัติจริง ฝึกฝนทักษะ

ทางสังคม ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ร่วมกับร่วมมือกับบริษัทซีพีออล (CP all) และ แหล่งงานในชุมชน รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเนื้อหากิจกรรม และวิธีการประเมิน

1.2 การเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project-based Learning) เป็นการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ให้ความรู้ (teacher) เป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) หรือผู้ให้คำแนะนำ (guide) ทำหน้าที่ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม กระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษา เพื่อให้โครงการสำเร็จลุล่วง ผลพลอยได้จากการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการคือการพัฒนาทักษะชีวิตของนักศึกษา ทั้งในด้าน ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารและเทคโนโลยี (Information Media and Technology Skills) ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และแก้ปัญหา (critical thinking & problem solving) ทักษะการสื่อสาร (communicating) และทักษะการสร้างความร่วมมือ (collaboration)

1.3 การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (Activity-based Learning) ใช้ “กิจกรรม Activity” เป็นหลักในการเรียนการสอน โดยการ “ปฏิบัติจริง Doing” กำหนดให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นฐานในการปฏิบัติกิจกรรม ดังเช่นกรณีของวิชาต้นทุนกำหนดให้นักศึกษา คำนวณและคิดต้นทุนให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน วิชาแม่คูกเทศก์ กำหนดให้นักศึกษาลงพื้นที่เป็นแม่คูกเทศก์อาสาเป็นต้น

ลักษณะเด่นของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning ของคณะวิทยาการ จัดการ

กระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ เป็นแนวคิดหรือความเชื่อที่สนับสนุนให้คนเราปฏิบัติสิ่งต่างๆด้วยตนเองตามความสนใจ ตามความถนัดและศักยภาพ ด้วยการศึกษาค้นคว้า ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะจนถึงการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะเชื่อว่าหากคนเราได้กระทำจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นเป็นแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนจะสนุกสนานที่จะสืบค้นหาความรู้ต่อไป มีความสุขที่จะเรียน มีลักษณะดังนี้

คณะวิทยาการจัดการมีการจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning ครบทุกสาขาวิชา ซึ่งมีการจัดการแบบเต็มรูปแบบและโดดเด่นคือ โปรแกรมวิชาการตลาด (สาขาวิชาการจัดการการค้าปลีก) การจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning ของคณะมี **ลักษณะเด่นของการจัดการเรียนรู้แบบ active learning** คือ

1.1 การจัดการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการกับรายวิชาอื่น ในหลักสูตรเดียวกัน (อาทิหลักสูตรการค้าปลีก หลักสูตรการจัดการท่องเที่ยว และ หลักสูตรนิเทศศาสตร์)

1.2) การใช้สถานการณ์จริง

1.3 การลงพื้นที่ชุมชนชน

2 ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning

2.1 การขาดความมั่นใจของอาจารย์ในการนำ Active learning มาใช้ เนื่องจากยังขาดความรู้ความเข้าใจว่า คืออะไร เป็นอย่างไร (ให้ความรู้ ขยายวงให้กว้างขึ้น)

2.2 ยังไม่ได้ระบุกิจกรรมที่จะทำลงใน มคอ.3 (ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำ มคอ.3 แบบ Active learning)

2.3 ยังไม่ความชำนาญเรื่องการผลิต ประเมินผลแบบ Active learning

2.4 การจัดการเรียนรู้แบบ Active learning เป็นการทำให้แบบต่างคน ต่างทำ ยังขาดในส่วนของการทำงาน PLC ทั้งวงเล็ก และวงใหญ่ของคณะ

ประมวลภาพประกอบการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ของคณะวิทยาการจัดการ

ภาพตัวอย่าง การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน Active learning รายวิชา บัญชีต้นทุน จากปฏิบัติจริงโดยใช้
โจทย์ชุมชนท้องถิ่น ณ ตลาดอมยิ้ม อ.จอมบึง จังหวัดราชบุรี

ภาพแสดง การจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning รายวิชา มัคคุเทศก์บูรณาการร่วมกับการ
เรียนรู้ทักษะภาษาอังกฤษ ในแหล่งท่องเที่ยว ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี